บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา และความสำคัญของปัญหา

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) มีความจำเป็นต่อประเทศกำลังพัฒนาเนื่องจากระดับการออมภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการลงทุนในประเทศดังนั้นเงินลงทุนจากต่างประเทศสามารถช่วยลดปัญหาช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนและข้อดีอีกประการหนึ่งของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือมีความเสี่ยงจากการไหลออกของเงินทุน (Capital out Flow) น้อยกว่าเงินทุนจากต่างประเทศประเภทอื่นๆโดยเฉพาะเงินกู้ยืมนอกจากนี้การลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) จะมาพร้อมกับเทคโนโลยี (Technology) และการถ่ายทอดความรู้จากต่างประเทศซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและยังทำให้เกิดการจ้างงานซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวจากการที่ประเทศต่างๆมีการใช้นโยบายและมาตรการต่างๆเพื่อเป็นการแข่งขันดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้นส่งผลให้มีการย้ายฐานการลงทุนก่อให้เกิดความผันผวนของการลงทุนและจากความผันผวนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจส่งผลกระทบต่อการจ้างงาน การบริโภคภายในประเทศการส่งออกสินค้าและส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ในปัจจุบันการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่างๆของโลกและการแข่งขันทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้อาเซียนตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องรวมตัวกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเพื่อปรับแนวการดำเนินนโยบายของตนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในปี พ.ศ.2535 อาเซียนจึงได้ตกลงให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ขึ้นเพื่อที่จะส่งเสริมการค้าระหว่างกันโดยการลดภาษีศุลกากรให้แก่ สินค้าส่งออกของกันและกันและดึงดูดการลงทุนจากภายนอกภูมิภาคให้เข้ามาลงทุนในภูมิภาคมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้อาเซียนยังได้มีมาตรการต่างๆในการส่งเสริมการค้าการลงทุนและความร่วมมือกันในด้านอุตสาหกรรมการเงินและการธนาคารและการบริการระหว่างกันมาตรการต่างๆที่สำคัญได้แก่โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมอาเซียน (ASEAN Industrial Corporation: AICO) และเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 อาเซียนดำเนินมาตรการกระชับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจโดยเร่งการเปิดเสรีการค้าและภาคบริการโดยการลดหรือยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนภาคบริการและภาคการผลิตรวมทั้งเสริมสร้างบรรยากาศทางการลงทุนเพื่อดึงดูดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้ามาในภูมิภาคและคาดว่าจะส่งผลให้มีเงินลงทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามาในอาเซียนเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 1.1 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่อาเซียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2553 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

Country	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
บรูไน	1,035	3,123	212	289	434	260	239	370	629
กัมพูชา	145	84	131	381	483	867	815	539	783
อินโดนิเซีย	145	-596	1,895	8,336	4,914	6,928	9,318	4,877	13,304
ลาว	25	20	17	28	187	324	228	319	333
มาเลเซีย	3,203	2,473	4,624	4,064	6,072	8,538	7,248	1,381	9,156
พม่า	191	291	251	236	428	715	976	579	-
ฟิลิปปินส์	1,542	491	688	1,854	2,921	2,916	1,544	1,963	1,713
สิงคโปร์	6,402	11,941	21,025	15,458	29,349	37,033	8,589	15,279	35,520
ไทย	3,335	5,235	5,862	8,048	9,460	11,330	8,539	4,976	6,320
เวียดนาม	1,200	1,450	1,610	2,021	2,400	6,739	9,579	7,600	8,000
รวม อาเซียน	17,224	24,512	36,315	40,714	56,648	75,650	47,076	37,881	75,758
รวม ทั่วโลก	716,282	557,869	710,755	982,593	1,461,863	1,970,940	1,744,101	1,185,030	1,243,671

ที่มา: Association of Southeast Asian Nations (2010)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 1ในปีพ.ศ. 2553 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ที่ไหลเข้าไปยังประเทศต่างๆทั่วโลกมีมูลค่าประมาณ 1,243.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐหรือขยายตัวประมาณร้อยละ 4.9 โดยเม็ดเงินที่ไหลเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนมีมูลค่าประมาณ75.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐหรือขยายตัวประมาณร้อยละ100 โดยกระแสการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลไปยังประเทศสิงคโปร์มากเป็นอันดับ 1 มีมูลค่าประมาณ 35,520 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อันดับ 2 ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย มีมูลค่าประมาณ 13,304 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อันดับ 3 ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย มีมูลค่าประมาณ 9,156 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนประเทศไทย อยู่ในอันดับ 5 มีมูลค่าประมาณ 6,320 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และยังพบว่ากระแสการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลเข้าสู่ประเทศในอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่พอปี 2551-2552 พบว่ากระแสการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลงอย่างมาก เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นปลายปี 2551 ส่งผลให้เกิดภาวะการล้มละลายของสถาบันการเงินยิ่งใหญ่ระดับโลกสัญชาติอเมริกันและนำไปสู่สภาวะตึงตัวทางการเงินของประเทศต่างๆทั่วโลก

ตารางที่ 1.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่อาเซียนจำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.2553 (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ECONOMIC SECTORS	**บรูไน**	**กัมพูชา**	**อินโดนิเซีย**	**ลาว**	**มาเลเซีย**	**พม่า**	**ฟิลิปปินส์**	**สิงคโปร์**	**ไทย**	**เวียดนาม**	**รวม**
การเกษตร ประมงและป่าไม้	-	157	337	4	28	-	2	3	6	9	546
การทำเหมือง	486	3	1,897	10	992	-	278	125	342	0	4,132
อุตสาหกรรมการผลิต	27	175	4,971	57	5,030	-	-2	4,945	3,370	2,445	21,018
การก่อสร้าง	15	-	-50	5	-41	-	-2	29	-225	805	532
การค้า/ พาณิชย์	88	-	2,456	54	913	-	127	3,094	554	116	7,353
อสังหาริมทรัพย์	-	-	-77	151	-	-	182	9,853	548	2,340	12,847
การเงิน/การบริการ	3	300	405	-	2,044	-	48	12,405	1,197	35	16,490

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

ECONOMIC SECTORS	บรูไน	กัมพูชา	อินโดนิเซีย	ลาว	มาเลเซีย	พม่า	ฟิลิปปินส์	สิงคโปร์	ไทย	เวียดนาม	รวม
การบริการ	9	44	2,597	-	221	-	204	5,068	493	2,158	10,944
อื่นๆ	-	104	768	51	-29	-	12	-	34	91	1,031
รวม	629	783	13,304	333	9,156	-	848	35,520	6,320	8,000	74,893

ที่มา: Association of Southeast Asian Nations

จากตารางที่ 2 พบว่ากระแสการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่อาเซียนในปี พ.ศ.2553 เมื่อจำแนกตามภาคเศรษฐกิจ พบว่าส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิต ภาคการเงินและการบริการที่เกี่ยวข้องอสังหาริมทรัพย์ และการบริการซึ่งการลงทุนในภาคดังกล่าวเป็นการสร้างงานและรายได้ให้กับแรงงานภายในอาเซียน ส่งผลให้การจ้างงานทั้งหมดอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (จากรูปที่ 1.1) โดยเฉพาะการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตซึ่งจะเป็นการส่งเสริมทักษะทางด้านการจัดการการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอาเซียนซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาและถ้ายิ่งแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนจากการเข้ามาลงทุนจากต่างประเทศจะทำให้แรงงานนั้นมีฝีมือมากขึ้นทำให้ค่าจ้างสูงขึ้นและมีผลทำให้การเป็นอยู่ของแรงงานเหล่ามีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยจะสังเกตได้ว่าการจ้างงานในประเทศของกลุ่มอาเซียนนั้นเพิ่มขึ้นทุกๆปีแต่เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเกิดแล้วเห็นว่าการจ้างงานนั้นเพิ่มขึ้นก็จริงแต่จะเป็นการเพิ่มขึ้นให้อัตราที่ลดลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

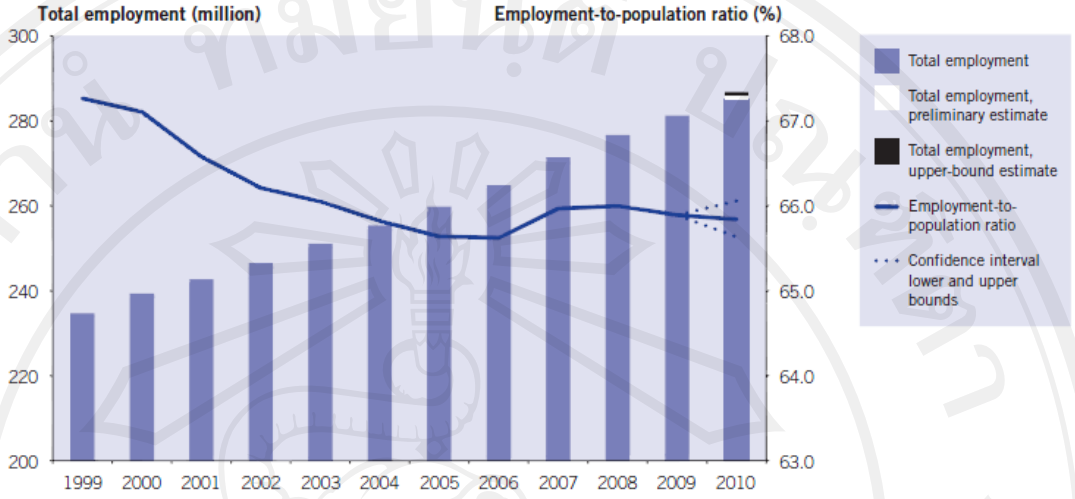

ที่มา: Global employment trend 2011

รูปที่ 1.1 การจ้างงานทั้งหมดในอาเซียน

ดังนั้นจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ในตารางที่1.1 ว่าในแต่ละปีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มในทุกปีเมื่อเปรียบเทียบกับรูปที่1 โดยจะเห็นได้ว่าการจ้างงานก็มีแนวโน้มที่เพิ่มทุกปีเหมือนกันทำให้ต้องมีการทำงานวิจัยนี้ขึ้นเพื่อทดสอบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นจะมีผลกระทบมากน้อยเพียงใดต่อการจ้างงานในกลุ่มประเทศอาเซียนได้แก่ ประเทศไทย มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์เพราะว่าการจ้างงานนั้นถือปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการจ้างงานของประเทศในอาเซียน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการจ้างงานของประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อจะนำไปปรับใช้ในนโยบายเพื่อการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการจ้างงานของประเทศในอาเซียน ซึ่งจะศึกษาใน 5 ประเทศได้แก่ ไทย มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย การลงทุนโดยจากต่างประเทศ และ การจ้างงาน

1.5 นิยามศัพท์

การลงทุน คือ การใช้สอยทรัพยากรในลักษณะต่างๆ โดยหวังจะได้รับผลตอบแทนกลับมามากกว่าที่ลงไปในอัตราที่พอใจภายใต้ความเสี่ยงที่เหมาะสม

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ การที่รัฐบาลหรือเอกชนของประเทศหนึ่งนำเงินไปลงทุนดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงผลกำไรในอีกประเทศหนึ่ง

การพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การปรับปรุงเศรษฐกิจให้ดีขึ้นหรือเจริญขึ้น หรือมีคุณภาพชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

การจ้างงาน คือการที่บุคคลมีงานทำและมีรายได้ตอบแทนจากการทำงานไม่ว่ารายได้นั้นจะเป็นค่าจ้างหรือผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ

แรงงาน คือความพยายามของมนุษย์หรือการออกแรง ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและผู้ที่ดำเนินการจะได้รับค่าตอบแทน

อาเซียน คือ การรวมตัวของชาติใน Asean10 ประเทศ โดยมี ไทย, พม่า, ลาว, เวียดนาม, มาเลเซีย, สิงคโปร์, อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, กัมพูชา, บรูไน เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved